

מראי מקומות - סוכה

מו:

תקנת השבים, ממילא הי' הסוכה שלהם מדאורייתא, ע"ש מש"כ.

ג. לא ליקני איניש הושענא לינוקא וכו'

ע' בריטב"א שהביא די"א דבמתנה ע"מ להחזיר שפיר יכול ליתן לינוקא, דכיון דע"מ כן נתנו לו, הרי אי"צ להקנות הקטן. אבל הריטב"א חולק ע"ז וס"ל דכיון דמעיקרא מתני ע"מ שהקטן יחזירה, וא"א לו לקטן להחזירה, א"כ הו"ל תנאי שא"א להתקיים, והתנאי בטל והמעשה קיים. וע' בקצות (רמא, ד), שהביא מהרא"ש לעיל דג"כ ס"ל דצריך הקנאה גמורה בחזרת האתרוג, אולם כ' הקצות דלולי דבריהם הי' מפרש דמתנה ע"מ להחזיר הוי מתנה לזמן, וממילא הוחזר להנותן, ולא יהי' צריך הקנאה גמורה ע"י הקטן, ולכא"ו זהו הביאור בכוונת הי"א שהביא הריטב"א.

ד. שמיני ספק שביעי אסורה

הק' הר"ן, אמאי, הא אמרי' דאין האתרוג מוקצה אלא בשעה שיכול לצאת ידי מצוה, ובח' ספק ז' הרי אין יכול לצאת בו. וכ' דאי שרינן ל', אתי למימר דלא מספקינן בז' כלל, אלא ודאי ח' הוא, ולא ישמע לנו לישב בסוכה. וכע"ז כ' תוס', דגזרה הוא אטו סוכה. וכ' הריטב"א דכיון שאנו עושין שמיני ספק שביעי, בדין הוא שיהא אתרוג ניטל אף בשמיני, אלא דמספיקא לא דחינן טלטול דרבנן ליטול לולב מדאורייתא, וכיון שראוי ליטול אלא שאינו רשאי האיסור אינו זז ממקומו וכל השמיני אסור. (וצ"ע כוונתו, א', במה שכ' ליטול לולב דאורייתא, הא ודאי לולב דיום ז' הוא מדרבנן, וב' מה לי דראוי ליטול, הא בפשוטו הדין דאתקצאי הוא מה שהוא מקצה למצוותה למעשה, וכאן הרי לא הוקצה למצוותה למעשה, שהרי אין נוטלין הלולב משום זלזול י"ט.) והרא"ש (סי' ה) כ' הטעם כיון שאם יבא אליהו ויאמר דעברוה לאלול, הוי שמיני שביעי (וצע"ק כוונתו בזה, איך יבא אליהו ויאמר דעברוה לאלול, וכי מי יעשה כן, הלא אי"ז תלוי בשמים, דאדרבה, בקיאין אנו בקביעא דירחא, ורק אם ב"ד מעברים בפועל הוא מעובה וצ"ע).

א. אתרוג דלא חזי לבין השמשות לא

אתקצאי לבין השמשות וכו'

ביאר תוס' (לעיל י) דלא חזי בין השמשות משום דמעיקרא קדים ונפיק ב'. אבל הר"ן (כב: בד"ה אמר) כ' דאפי' אם לא נטל כל היום כולו, מ"מ אינו נוטלו בין השמשות, דכיון דלולב בזמן הזה מדרבנן חוץ מיום ראשון, ובין השמשות ספק הוא, הוי ספיקא דרבנן לקולא. וכ' הערוך לנר דלכא"ו זה תלוי במה שנסתפק המג"א (שמ"ב) אם בבין השמשות של מוצאי שבת לא גזרו משום שבות דהוי ספק, או דלמא שאני אפוקי יומא מעיולי יומא, והניח בצ"ע, ולכא"ו לפי דברי הר"ן [וגם הריטב"א שכ' כן], מבואר דגם בכה"ג יש להקל.

ב. לא ליקני איניש הושענא לינוקא

כ' הריטב"א והר"ן דר' זירא ס"ל כן רק בקטן שלא הגיע לעונת הפעוטות, דיש להקטן זכיי' מדרבנן משום דעת אחרת מקנה אותו, והפקר ב"ד הפקר, וזכה בו הקטן זכ' גמורה, ואינו יכול לחזור ולהקנות להגדול, ונמצא שאינו שלו אף לדין תורה. אבל כשהגיע לעונת הפעוטות, אף הקנאתו הקנאה כתקנה דרבנן, וכשם שקוונה מדבריהם, כך חוזר ומקנה מדבריהם (ולכא"ו כוונתו דע"י ההקנאה דרבנן הוא קונה דאורייתא, דהא בפחות מעונת הפעוטות כ' דאין האב יוצא מן התורה, וא"כ הוי של הקטן מן התורה, ועכצ"ל דגם לחזור ולהקנות מהני מה"ת). אבל הרמב"ם (לולב ח, י) כ' דאין נותנין אותו לקטן, שהקטן קונה ואינו מקנה לאחרים מן התורה, ונמצא שאם החזירו לו אינו חוזר. וביאר הלחם משנה, דס"ל להרמב"ם דאע"ג דאין מקחו של הקטן מקח מן התורה, מ"מ כשאחרים נותנים לו, מהני מן התורה. וע' רש"י דמבואר דס"ל דדעת אחרת מקנה אותו אינו אלא מדרבנן, וכשי' הריטב"א והר"ן, אבל תוס' בקידושין (יט.) כ' להדיא דדעת אחרת מקנה מהני אפי' מן התורה. וע' שער המלך (שם, ד"ה ויותר נראה) דכ' דנח' הר"ן והרמב"ם באם קניינים דרבנן מהנו לדינים דאורייתא, וע"ש מה שהק' על הרמב"ם מהא דאי' לעיל (לא). בההיא סבתא, דמבואר דכיון דתקון רבנן